

Loharanon-kevitra ao Amin'ny *Tari-dalana* ho An'ny *Fiainantsika* sy ny *Fanompoana*

13-19 APRILY

HARENA AVY AO AMIN'NY TENIN'ANDRIAMANITRA | GENESISY 31

“Nanao Fifanekem-pihavanana i Jakoba sy Labana”

Genesisy 31:44-46

it “Galeda” § 3

Galeda

Nifanazava tamim-pilaminana i Jakoba sy Labana, ary nanao fifanekena. Nanangana tsangambato i Jakoba, avy eo, ary nasainy nanao antontam-bato ny “rahalahiny.” Natao toy ny latabatra angamba ilay antontam-bato, ka teo no nihinanany ny sakafo ho marik'ilay fifanekena. Tian'i Labana ho ao amin'ny anaran'io toerana io ilay teny hoe antontam-bato, ka nantsoiny tamin'ny teny aramianina (syrianina) hoe “Jegara-sahadota” ilay toerana. Teny hebreo mitovy dika amin'io kosa no niantsoan'i Jakoba azy, ka nataony hoe “Galeda.” Hoy i Labana: “Ity antontam-bato [heb.: *gal*] ity no vavolombelona [heb.: *ed*] amiko sy aminao anio.” (Ge 31:44-48) Vavolombelona tamin'ny mpandalo rehetra ilay antontam-bato (sy ilay tsangambato). Antsoin'ny andininy faha-49 hoe “Ny Tilikambo Fiambenana [heb.: *mitspah*]” izy io, ary izy io no porofo fa nifanaiky tokoa i Jakoba sy Labana fa tsy hifanisy ratsy, ary samy hitandro ny fihavanana eo anivon'ny fianakaviany avy. (Ge 31:50-53) Nampiasaina ho vavolombelona toy izany koa ny vato, tatỳ aoriana.—Js 4:4-7; 24:25-27.

Genesisy 31:47-50

it “Tilikambo Fiambenana” § 3

Tilikambo Fiambenana

Nantsoina hoe “Galeda” (“Antontam-bato Vavolombelona”) sy hoe “Ny Tilikambo Fiambenana” ilay antontam-bato nataon'i Jakoba. Hoy àry i La-

bana: “Aoka i Jehovah hanara-maso ahy sy ianao foana rehefa tsy mifankahita isika.” (Ge 31:45-49) Ilay antontam-bato no porofo fa nijery i Jehovah raha nohajain'izy mirahalahy ilay fifanekem-pihavanana nifanaovan'izy ireo.

Genesisy 31:51-53

Andao Hikaroka Harena Miafina

Genesisy 31:19

it “Terafima” § 2

Terafima

Izay nanana terafima no nandova ny fananam-pianakaviana, araka ny voka-pikarohana tany Mezopotamia sy ny faritra manodidina azy. Nore-sahin'ny takelaka iray hita tany Nouzi, ohatra, fa izay vinantolahy nanana ny andriamanitry ny fianakaviany no nanan-jo handova ny rafozany indraindray, ary afaka nitaky ny lovary tany amin'ny fitsarana mihitsy izy. (*Soratra Momba An'i Israely sy ny Tany Manodidina Azy*, nataon'i J. Pritchard, 1974, p. 219, 220, sy f.a.p. 51) Izany angamba no nahatonga an'i Rahely hieritreritra fa tsy maninona raha nangalariny ny terafiman'ny rainy, satria namitaka an'i Jakoba vadiny izy io. (Ampit. Ge 31:14-16.) Fantatr'i Labana koa fa tsy nanan-jo ho mpandova izay tsy nanana terafima, ka naniry mafy hahazo an'ireo terafimany izy. Nentiny niaraka taminy nandeha lalana fito andro àry ny rahalahiny mba hanenjika an'i Jakoba. (Ge 31:19-30) Tsy fantatr'i Jakoba anefa hoe nangalarin'i Rahely ireo terafima (Ge 31:32), sady tsy nieritreritra ny hampiasa an'ireo izy mba hahazoana ny lovan'ny zanak'i Labana. Tsy nanompo sampy mihitsy koa izy. Azo inoana fa tsy notehiriziny ireo terafima ireo fa naleviny teo am-pototr' ilay hazobe tany akaikin'i Sekema, niaraka tamin'ny andriamani-kafa rehetra nomen'ny ankohonany azy.—Ge 35:1-4.

Genesisy 31:41, 42

1 Petera 2:18

w13 15/3 21 § 8

Jehovah no Fonenantsika

⁸ Nandray tsara an'i Jakoba i Labana dadatoany, rehefa tonga tany Harana izy. Nomeny azy ho vadiny i Lea sy Rahely. Nanararaotra an'i Jakoba anefa i Labana tatỳ aoriana, ka impolo kely no novany ny karamany. (Gen. 31:41, 42) Nahavita niaritra an'ireny tsy rariny ireny anefa i Jakoba, satria natoky izy fa hikarakara azy foana i Jehovah. Ary dia nikarakara azy tokoa i Jehovah! Lasa nanana “ondry aman'osy maro be sy mpanompolahy sy mpanompovavy sy rameva ary ampondra” i Jakoba, rehefa nasain'i Jehovah nody tany Kanana. (Gen. 30:43) Velom-pankasi-trahana an'i Jehovah izy, ka nivavaka toy izao: ‘Tsy mendrika ny hatsaram-panahy feno fitiavana, sy ny fitokisana rehetra nasehonao tamiko aho. Fa tsy nanana afa-tsy ny tehiko aho fony niampita ity Reniranon'i Jordana ity, nefa izao lasa antokony roa aho.’—Gen. 32:10.

Famakiana Baiboly

Genesisy 31:1-18

20-26 APRILY

HARENA AVY AO AMIN'NY TENIN'ANDRIAMANITRA | GENESISY 32-33

“Miady Mafy ve Ianao mba Hahazoana Fita-hiana?”

Genesisy 32:24

w03 15/8 25 § 3

Mitady An'i Jehovah Amim-pikirizana ve Ianao?

Misy ohatra maro momba ireo niezaka mafy nitady an'i Jehovah, ao amin'ny Soratra Masina. Anisan'ireny i Jakoba. Nitolona mafy tamin'ny anjelin'Andriamanitra nitafy nofo izy, mandrapahamarainan'ny andro. Nanjary nantsoina hoe Isiraely (Mpitolona amin'Andriamanitra) izy, sa-

tria “nitolona”, na niady mafy sy naharitra tamin' Andriamanitra. Nitso-drano azy ilay anjely, noho ny fikirizany.—Genesisy 32:25-31.

Genesisy 32:25, 26

it “Malemy Tongotra”: “Jakoba”

Malemy Tongotra

Jakoba. Nisy anjelin'Andriamanitra nitafy nofo nifampitolona tamin'i Jakoba nandritra ny alina manontolo, tamin'izy 97 taona teo ho eo. Tsy navotsony ilay anjely raha tsy nitso-drano azy. Nokasihin'ilay anjely ny foto-pen'i Jakoba, tamin' izy ireo nifampitolona. Nipitsoka àry ny foto-pen' i Jakoba ka lasa nikotringa izy. (Ge 32:24-32; Ho 12:2-4) Nampahatsiahy an'i Jakoba izany fa tsy tena nandresy an'ilay anjely matanjaka izy, na dia nilaza aza ilay anjely hoe: “Efa nitolona tamin' Andriamanitra [tamin'ny anjelin'Andriamanitra] sy tamin'olona ianao, ka nandresy.” Tsy ho afaka nitolona tamin'ilay anjely mihitsy i Jakoba raha tsy namela azy hanao izany i Jehovah, ary raha tsy nisy zavatra nokendren'i Jehovah tamin'izany. Tiany hanaporofa mantsy i Jakoba hoe tena te hahazo tsodrano avy aminy.

Genesisy 32:27, 28

it “Israely” § 1

Israely

1. Anarana nomen'Andriamanitra an'i Jakoba tamin'izy 97 taona teo ho eo. Nitolona tamin'ny anjely iray i Jakoba, tamin'ilay alina niampitany ny lohasaha falehan-driakan'i Jakoba, rehefa hihaona tamin'i Esao rahalahiny. Naneho fikirizana izy tamin'izay, ka nitso-drano azy Andriamanitra ary nanova ny anarany ho Israely. Nataon'i Jakoba hoe Peniela na Penoela ny anaran'ilay toerana, ho fahatsiarovana an'ilay zava-nitranga. (Ge 32:22-31; jereo JAKOBA No. 1.) Nohamafisin' Andriamanitra taminy tao Betela ny nanovana ny anarany hoe Israely. Izany àry no niantsoana azy matetika mandra-pahafatiny. (Ge 35:10, 15; 50:2; 1Ta 1:34) Miverina in-2 500 mahery ilay hoe Israely, kanefa ny taranany na ny firenen'Israely no tena tiana holazaina amin'izany.—Ek 5:1, 2.

Andao Hikaroka Harena Miafina

Genesisy 32:11

Genesisy 32:13-15

w10 15/6 22 § 10-11

Manaova Teny Mahafinaritra Foana

¹⁰ Lasa mifandray tsara amin’ny hafa isika rehefa manao teny mahafinaritra sy miezaka miresaka aminy. Hiresaka tsara amin’ny olona koa isika, raha ataontsika izay hifandraisana aminy. Azo atao, ohatra, ny maneho hatsaram-panahy amin’ny hafa, toy ny hoe manao zavatra hanampiana azy, manolotra fanomezana kely, na manasa azy any an-trano. Mety ‘hampivangongo vainafo’ eo ambony lohany isika amin’izay ka hiseho ny toetra tsarany, ary ho mora kokoa ny mifandamina.—Rom. 12:20, 21.

¹¹ Izany no nataon’i Jakoba. Tezitra be taminy mantsy i Esao kambana aminy. Nandositra àry izy sao hovoaniny. Rehefa niverina izy taona maro tatỳ aoriana, dia nivoaka hitsena azy i Esao, ary nitondra lehilahy 400. Nangataka ny fanampian’i Jehovah i Jakoba, ary nandefa biby fiompy be dia be mba ho fanomezana ho an’i Esao. Nandaitra tokoa izany. Nitony ny fon’i Esao, ka nihazakazaka nitsena an’i Jakoba izy ary namihi-na azy.—Gen. 27:41-44; 32:6, 11, 13-15; 33:4, 10.

Genesisy 33:20

it “**Andriamanitra dia Andriamanitry ny Israely**” § 2

Andriamanitra dia Andriamanitry ny Israely

Niady tamin’ny anjelin’i Jehovah i Jakoba tao Peniela, ka novana hoe Israely ny anarany. Nihaona tamin’i Esao rahalahiny izy avy eo, ary nifampire-saka tsara izy roa lahy. Nanorim-ponenana tao Sokota izy taorian’izay, ary tao Sekema tatỳ aoriana. Nahazo sombin-tany avy tamin’ny zanakalahin’i Hamora izy tao, ka nanangana ny tranolainy. (Ge 32:24-30; 33:1-4, 17-19) “Nanorina alitara teo izy, ary ny anaran’ily alitara

nataony hoe Andriamanitra dia Andriamanitry ny Israely.” (Ge 33:20) Nampitondrainy an’ily anarany vaovao hoe Israely ilay alitara. Hita àry fa nekeny ilay anarana sady tiany. Nekeny sy nankasitrahany koa ny nitarihan’Andriamanitra azy soa aman-tsara tany amin’ily Tany Nampanantenaina. Indray mandeha ihany no miseho ao amin’ny Soratra Masina ny hoe “Andriamanitra dia Andriamanitry ny Israely.”

Famakiana Baiboly

Genesisy 32:1-21

27 APRILY–3 MEY

HARENA AVY AO AMIN’NY TENIN’ANDRIAMANITRA | GENESISY 34-35

“Ratsy Be ny Vokatr’ily hoe Miaraka Amin’ny Naman-dratsy”

Genesisy 34:1

w97 1/2 30 § 4

Sekema Ilay Tanàna ao An-dohasaha

Ahoana no fijerin’ireo zatovolaha tao amin’ily tanàna an’io virjiny tanora izay nitsidika tsy tapaka ny tanànan’izy ireo io— niharihary fa tsy nisy mpanaraka? ‘Nahita azy, dia naka azy ary nandry taminy ka nampietry azy’ ny zanakalahin’ny andriana iray. Nahoana i Dina no nisetra loza tamin’ny fifaneraserana tamin’ireo Kananita naloto fitondran-tena? Moa ve satria nihevitra izy fa nila ny fiarahana tamin’ny ankizivavy nitovy taona taminy? Moa ve izy mafy loha sady tsy tia fiankinnana sahala amin’ireo anadahiny sasany? Vakio ny fitantarana ao amin’ny Genesisy, ary miezaha hahatakatra ny fahorian-tsaina sy ny henatra tsy maintsy ho tsapan’i Jakoba sy i Lea noho ny vokatra nahatsiravina nateraky ny fitsidihan’ny zanany vavy tany Sekema.— Genesisy 34:1-31; 49:5-7; jereo koa *Ny Tilikambo Fiambenana* tamin’ny 15 Septambra 1985, pejy 31.

Genesisy 34:2

lv 103 § 14

“Andosiro ny Fijangajangana”

¹⁴ Tsy nieritreritra ny hanao firaisana tamin’i Sekema angamba i Dina rehefa nahita azy. I Sekema indray anefa toy ny ankamaroan’ny lehilahy kananita rehetra ihany. Izay efa fanaon’izy ireo rehefa te hanao firaisana no nataony. Nety ho nisakana azy i Dina tamin’ny farany, nefa tsy nahavita nanohitra azy. Lazain’ny Baiboly mantsy hoe “naka azy” i Sekema, ary “nametaveta azy.” Toa “raiki-pitia” tamin’i Dina ihany izy taorian’izay, nefa tsy nanova ny zavatra efa vitany taminy izany. (**Vakio ny Genesisy 34:1-4.**) Nampalahelo fa tsy i Dina irery no nizaka ny vokany. Tsy nahay nifidy namana izy, ka niafara tamin’ny zavatra nahafa-baraka sy nahamenatra azy mianakavy izany.—Genesisy 34:7, 25-31; Galatianina 6:7, 8.

Genesisy 34:7

Genesisy 34:25

w09 1/9 21 § 1-2

Mety ve ny Mamaly Faty?

Matetika no mamaly faty ny olona mba hanamainana ny hatezerany. Lazain’ny Baiboly, ohatra, fa nanolana an’i Dina zanak’i Jakoba, loham-pianakaviana hebreo, ilay Kananita atao hoe Sekema. “Nalahelo sady tezitra be” ireo anadahin’i Dina rehefa nandre izany. (Genesisy 34:1-7) Namaly ny ratsy natao tamin’ny anabaviny i Simeona sy Levy, anisan’ny zanak’i Jakoba. Nampiasa hafetsena izy ireo, ka namitaka an’i Sekema sy ny fianakaviany. Niditra tao amin’ny tanànan’ny Kananita izy roa lahy avy eo, ary namono ny lehilahy rehetra tao, anisan’izany i Sekema.—Genesisy 34:13-27.

Namaha olana ve anefa izany? Ren’i Jakoba ny nataon’ny zanany, ka niteny mafy azy ireo izy hoe: “Efa nahatonga loza tamiko ianareo, fa noho ny nataonareo, dia hankahala ahy ny mponina eto amin’ity tany ity, ... dia hiangona hanohitra

sy hamely ahy izy ireo, ka ho ripaka izaho sy ny ankohonako.” (Genesisy 34:30) Tsy namaha olana àry ny valifaty nataon’izy ireo. Ny nifanohitra tamin’izany aza no nitranga. Tsy maintsy ho nanahy ny amin’ny valifatin’ireo mponina nanodidina azy ny fianakavian’i Jakoba. Mba hisorohana an’izany angamba no nilazan’Andriamanitra tamin’i Jakoba sy ny fianakaviany mba hifindra tany Betela.—Genesisy 35:1, 5.

Andao Hikaroka Harena Miafina

Genesisy 35:8

it “Debora” § 1

Debora

1. Mpampinono an’i Rebeka. Rehefa niala tao an-tranon’i Betoela rainy i Rebeka mba hanambady an’i Isaka tany Palestina, dia nanaraka azy i Debora. (Ge 24:59) Lasa anisan’ny ankohonan’i Jakoba izy, rehefa avy nanompo an-taonany maro tao amin’ny ankohonan’i Isaka, angamba rehefa maty i Rebeka. Sahabo ho 125 taona taorian’ny nanambadian’i Rebeka an’i Isaka, dia maty i Debora ary nalevina tao Betela, teo am-pototry ny hazobe iray nantsoina hoe Alonabakota (“Hazo Goavam-be Fitomaniana”). Tena tsy nahafoy an’i Debora tokoa ny fianakavian’i Jakoba matoa izany no niantsoan’izy ireo an’ilay hazo.—Ge 35:8.

Genesisy 35:22-26

w17.12 14

Fanontanian’ny Mpamaky

Izay nanan-jo ho lahimatea tamin’ny Israelita ihany ve no anisan’ny razamben’ny Mesia?

Hoatran’ny hoe izany tokoa no izy rehefa jerena izay voalazan’ny bokintsika. Toa manamarina an’izany koa ny Hebreo 12:16. Voalaza ao mantsy hoe *‘tsy nanaja zava-masina’* i Esao, fa *“nahafoy ny zon’ny lahimatea* ho takalon’ny hanina indray mihinana.” Toa midika izany fa rehefa lasan’i Jakoba ny *“zon’ny lahimatea”*, dia lasa anisan’ny razamben’ny Mesia koa izy.—Mat. 1:2, 16; Lioka 3:23, 34.

Raha jerena tsara anefa ireo tantara ao amin'ny Baiboly, dia tsy ny lehilahy rehetra anisan'ny razamben'ny Mesia no lahimatoa. Ireto misy porofo manamarina an'izany:

I Robena no zanak'i Jakoba (Israely) lahimatoa tamin'i Lea. Nanambady an'i Rahely izy tatỳ aoriana, ary i Rahely no tiany indrindra tamin'ny vadiny. I Josefa no zanak'izy ireo voalohany. Lasan'i Josefa ny zon'ny lahimatoa rehefa nanao-
nao foana i Robena. (Gen. 29:31-35; 30:22-25; 35:22-26; 49:22-26; 1 Tan. 5:1, 2) Sady tsy avy amin'i Robena anefa ny Mesia no tsy avy amin'i Josefa, fa avy amin'i Joda, fahefatra amin'ny zanak'i Jakoba sy Lea.—Gen. 49:10.

Famakiana Baiboly

Genesisy 34:1-19